

Handläggare
Anna Lindskog
Telefon: 08-508 25 156

Till
Socialnämnden

Svar på remiss ”Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende” KS 154-1096/2015

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.
2. Omedelbar justering

Peter Svensson
Tf. förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

Socialstyrelsen har tagit fram ett nytt förslag till föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende. Främsta skillnader gentemot tidigare föreskrifter är en utökning av målgruppen, att begränsningar av behandlingen främst ska utgå från medicinsk aspekt, förtydligande av krav på psykosocial- eller psykologbehandling i samband med insatsen samt att tidsgränsen för möjlighet att själv hantera sin medicin sänks från tidigare sex månader till tre månader.

Förvaltningen anser att flertalet av de förändringar och förtydliganden som det nya förslaget innebär kommer leda till en bättre och mer jämlik vård för den enskilde.

Det nya förslaget innebär bland annat att läkemedelsassisterad behandling ska kunna sättas in under pågående LVM-vård. Så länge planering och samverkan med socialtjänsten inleds på ett tidigt skede och upprätthålls ser förvaltningen inget hinder för detta.

Eventuella kostnadsökningar, främst utifrån utvidgning av målgruppen, är svåra att överblicka vilket även framgår av den medföljande konsekvensanalysen.

Bakgrund

Socialstyrelsen fick i mars 2013 regeringens uppdrag att öka kunskapen om den läkemedelsassisterade behandlingen vid opiatberoende. I anslutning till regeringsuppdraget beslutade Socialstyrelsen även att se över SOSFS 2009:27 om läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende. Utifrån uppdraget och översynen har Socialstyrelsen tagit fram ett nytt förslag till föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende samt genomfört en konsekvensutredning som beskriver förväntad påverkan av förändringarna. Den nya föreskriften föreslås träda i kraft årsskiftet 2015/2016.

Ärendet

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2009:27) om läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende trädde i kraft mars 2010. I den s.k. missbruksutredningen (SOU 2011:35) togs ett flertal synpunkter upp som avsåg just läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende. I förslaget till den nya versionen av föreskrifterna och allmänna råden har dessa synpunkter behandlats och vävts in i texten. Förslaget till ny föreskrift innehåller främst bestämmelser om under vilka förutsättningar en patient får ordinerats behandling och reglerar t.ex. vem som får ge och vem som får ges behandling.

Ett skäl till att behandlingen även fortsättningsvis bör regleras genom föreskrifter och allmänna råd är att användning av de narkotikaklassade läkemedel som kan ordinerats vid behandlingen är förenat med mycket stora hälsorisker. Behandlingsformen har varit historiskt kontroversiell och föreskrifterna är ett sätt att skapa en tydlig ram kring förskrivningen och samtidigt ge behandlingsformen legitimitet. Socialstyrelsens förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende syftar till att öka tillgängligheten till behandling för patientgruppen. Förslaget bidrar till att vård på lika villkor ökar samt att den vård som erhålls ges enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.

Förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd innebär i huvudsak följande:

- Föreskrifterna föreslås reglera behandling av opioidberoende som vidare begrepp och inte bara behandling av missbruk av heroin, opium eller morfin, dvs. en utökning av målgrupp föreslås, opiatberoende byts mot det vidare begreppet opioidberoende.
- Föreskrifterna föreslås förtydliga kravet på att den vårdenhet som erbjuder läkemedelsassisterad behandling förutom att kunna erbjuda patienten läkemedel även ska kunna se till att patienten kan erbjudas psykologisk eller psykosocial behandling eller rehabilitering.
- Föreskrifterna föreslås förtydliga kravet på att en förutsättning för att en patient ska kunna ordineras läkemedel är att patienten samtidigt får psykosocial eller psykologisk behandling eller rehabilitering.
- Kretsen av hälso- och sjukvårdspersonal som ska få möjlighet att ordinera behandling föreslås utökas från att omfatta enbart specialister i psykiatri till att omfatta även specialister i beroendemedicin.
- Vissa nuvarande uttryckliga hinder mot att inleda behandling, t.ex. pågående LVM-vård, föreslås tas bort.
- Nuvarande uttryckliga krav på att i vissa situationer avbryta behandlingen föreslås tas bort.
- Patienten föreslås ges möjlighet att successivt själv få hantera sin medicin redan efter tre månader i stället för nuvarande sex månader.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, strategiska enheten. Rådet för funktionshinderfrågor har behandlat ärendet den 20 augusti och förvaltningsgruppen den 19 augusti 2015.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende. Förvaltningen anser att flertalet av de förändringar och förtydliganden som det nya förslaget innebär kommer leda till en bättre och mer jämlik vård för den enskilde. Förvaltningen instämmer också i vikten av att även fortsättningsvis ha en tydlig ram kring förskrivningen och att kraven är samma för alla typer av vårdgivare.

Att krav ställs på psykologiska eller psykosociala insatser i samband med behandlingen är bra. Eventuellt skulle föreskrifterna

kunna förtydliga vad som menas med detta och vilka insatser som har visat sig särskilt gynnsamma för personer i pågående läkemedelsassisterad behandling.

Då forskning påvisat att risken för misslyckande minskar om behandlingen sätts in under pågående tvångsvård så som exempelvis LVM ser förvaltningen inget hinder för detta så länge kontakt och samverkan med socialtjänsten upprätthålls.

Eventuella kostnadsökningar i samband med att målgruppen utvidgas från opiatberoende till det vidare begreppet opioidberoende är svåra att överblicka vilket även konstateras i den medföljande konsekvensbeskrivningen.

Bilagor

1. Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende, inklusive konsekvensutredning.